

Список використаних джерел:

1. Васильєва, Л. (2017). Досвід формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до використання технології дистанційного навчання. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. № 7, 48–58.
2. Зорін, В.В. (2018). Методичні аспекти роботи піаніста-концертмейстера у хореографічному класі. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи. Вип. 65, 42–45.
3. Кравченко, І.А. (2014). Специфіка роботи концертмейстера хореографічних дисциплін. Мистецька освіта в Україні: Проблеми теорії і практики: тези за матеріалами Всеукр. наук.-метод. конф.-семінару. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 120–122.
4. Краснова А. В., Ярославцева М. І., Пехарева С. В., (2020). Методи й форми підготовки здобувачів освіти до науково-дослідницької діяльності в умовах дистанційного навчання. *Інноваційна педагогіка*, 28, 165–169.
5. Некоторые проблемы дистанционного онлайн-преподавания музыкальных дисциплин. URL: <http://herbalogya.ru/music/vocal/dist-obr.php> (дата звернення: 24.11.2020).

Марина Фісун

СПЕЦИФІКА ВИКОНАННЯ ТВОРІВ КАНТАТНО-ОРАТОРІАЛЬНОГО ЖАНРУ ТА ОПЕРНИХ СЦЕН В АНСАМБЛІ ЗІ СТУДЕНТОМ-КОНЦЕРТМЕЙСТЕРОМ

Перед тим, як перейти до основної теми доповіді, я хочу зупинитися на деяких аспектах роботи концертмейстера в класі хорового диригування. Як правило, піаністи приходять на роботу на кафедру диригування після закінчення фортепіанного факультету ЗВО, де головна увага приділялася сольному виконавству, хоча під час навчання вони вивчали концертмейстерське мистецтво в класі вокалу, камерного ансамблю, проходили практику. Але, починаючи працювати в хоровому класі, піаністи стикаються з особливими вимогами, специфікою хорового мистецтва.

Піаністи в основному відчуваються себе насамперед солістами, інтерпретаторами власного погляду на виконання того чи іншого твору. Вони — солюють, але тут інша ситуація. Насамперед — вони виконавці, які втілюють задум і трактування диригента нотного тексту твору. В даному випадку — це студент. «Залізним» правилом в роботі з диригентом є виконання «по руці», тобто виконувати так, як «показує» диригент-студент. І в цьому моменті концертмейстер є провідником і виконавцем волі диригента. Це потребує уваги, концентрації на жестах диригента. Для виконання цього завдання потрібен час, щоб накопичити досвід. Концертмейстер повністю переформовується. І навіть тоді, коли виконавець (в даному випадку концертмейстер) бачить виконання даного твору інакше, ніж диригент, він змушений підкорятися волі диригента, хоч і не розділяє його погляд на трактування і задум. В цьому полягають труднощі та незручності. Але це є специфіка роботи з диригентом — ніякої самодіяльності, тільки авторський текст та бачення диригента. А з іншого боку, концертмейстер — це не безмовний виконавець чужої волі. Можливо і потрібно в ім'я досягнення найкращого результату обговорити суперечні моменти і досягнути спільного рішення. В цьому і полягає творча співпраця концертмейстера і студента-диригента. Так як студент ще навчається, багато чого ще не здобув у плані знань, то поради та рекомендації досвідченого концертмейстера сприяють вихованню майбутнього майстра, фахівця.

Тобто, в питаннях трактування, мають місце обговорення, спілкування на репетиціях, на заняттях. Безумовно, в класі диригування вищою інстанцією є педагог диригент, який керує виховним процесом становлення диригента-фахівця.

Гра зі студентом в ансамблі з концертмейстером хорових партитур, кантатно-ораторіальних та оперних сцен — це невід'ємна частина процесу навчання на кафедрі хорового диригування. Правильне розуміння та виконання хорової партитури твору є важливою складовою професійної підготовки студента. Партія, яку виконує студент, це не просто нотний запис,

набір звуків. Це — цілий світ, який виконавець повинен відтворити при виконанні в дуеті з концертмейстером. Дуже важливо, щоб студент навчився розкривати музичний задум композитора, динаміку, ритм, характер твору. Студенти самостійно вивчають партитуру твору, різні голоси, мелодію, гармонію. Це допомагає їм краще усвідомлювати музичну структуру, внести своє розуміння у виконання.

Концертмейстер не тільки супроводжує студента на фортепіано, але й допомагає йому зрозуміти музичний задум твору, динаміку та ритм. Він підтримує студента, підказує йому, як краще виконати ті чи інші моменти, які не завжди комфортно грати. В цьому випадку, концертмейстер порадить, як це виконати успішно, може перенести якийсь голос в іншу руку, а щось може зіграти в такому випадку і партію оркестру. Концертмейстер підкаже, що головніше в даний момент, які голоси треба виділяти, які голоси є провідними, які солісти на першому плані. Дуже часто виконання своєї партії стає складним для студента, в такій ситуації може допомогти концертмейстер, який підтримує студента і є музичним партнером, підказує йому тонкощі інтерпретації та допомагає знайти власний стиль виконання.

Одним з важливих моментів є синхронізація з концертмейстером. Важливо, щоб студент і концертмейстер працювали як єдиний організм, відчували один одного, слухали ансамбль і мали спільне розуміння музичного матеріалу. Перед грою в ансамблі з концертмейстером студенту необхідно вивчити гармонічну структуру твору, проаналізувати партитуру. При виконанні своєї партії студент повинен усвідомити той момент, що звучання виконуваного матеріалу повинно бути приближеним до хорового співу, до вокального мистецтва (звучання). Так зване «туше» повинно бути відповідним до кожного конкретного твору. Штрихи в ансамблі мають бути однаковими, на цей момент треба звернути увагу.

Репетиції з концертмейстером — головний момент в навчанні. На репетиціях обговорюються складні моменти, враховуються поради та корективи. Так розвивається музичний слух, вміння слухати партнера, швидко

реагувати на зміни в темпі, ритмі або динаміці, які можуть виникати під час виконання і не розгубитися, а ще й продовжити гру. Студенту слід розвивати свої навички читання з листа, це допоможе зберегти ансамбль з концертмейстером.

Гра в ансамблі — це спільна робота, вона вимагає від студента не тільки технічної майстерності, а й глибокого розуміння тієї музики, яку він виконує. Ансамблева гра потребує вміння слухати та взаємодіяти з партнером. Робота з концертмейстером допомагає студенту розвинути свої творчі здібності та готує його до майбутньої професійної діяльності.